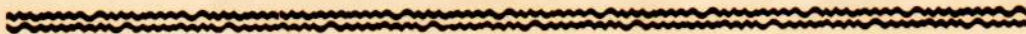

Ströms Hembygdsförening

1942-1943

Ströms hembygdsförenings årspublikation 1942-43

TIONDE ÅRGÅNGEN

Redigerad av Alfred Mattsson

Innehållsförteckning:

	sid.
En minnessten över Ströms gamla kyrka av <i>Gunnar Löfvenmark</i> . . .	3
Något om Henningskälen (Byns uppkomst och namn) av <i>G. Löfvenmark</i>	5
Några glimtar ur tre folkskoll.-organisters liv och gärning i Ström tiden 1851-1942 av <i>D. Fr. Nordfors</i>	9
Från Ströms musikliv av <i>Elise Svensson</i>	14
Om bröllopsbanden i Ström av <i>Elise Svensson</i>	18
Medlemsförteckning 1941	28
Hembygdsföreningens ekonomiska ställning 1941	30
Föreningsmeddelande	31

En minnessten över Ströms gamla kyrka.

Av Gunnar Löfvenmark.

Länge har det varit ett önskemål, att på Ströms Gamla Kyrkogård ett minnesmärke måtte resas över den rivna medeltidskyrkan, men saken har år för år uppskjutits av brist på nödiga medel.

Vid sammanträde med Ströms kyrkoråd den 15 oktober 1941 kunde ordföranden meddela, att kyrkovärden, gårdsägaren Olof Palmkvist i Strömsund till planens förverkligande skänkt en grundplåt på 500 kronor. Samtidigt som kyrkorådet till donator framförde församlingens varma tack för gåvan, beslöts enhälligt att i samråd med Ströms Hembygdsförening utfärda ett uppdrag till församlingsborna om en frivillig insamling av återstående behövliga medel för minnesstenens anskaffande och resande. Av kyrkovaktmästaren Erik Emanuel Eriksson i Strömsund hade anskaffats tvenne provisoriska kostnadsförslag, det ena uppgjort av stenhuggaren, gravören E. Alf. Tegman, bosatt i Hagalund, Stockholm, belöpande sig till i runt tal 1,000 kronor.

Stenhuggaren Aug. Enoch Hedström i Strömsund fick i uppdrag att utsyna och framforsla ett lämpligt stenblock av röd Strömsgranit upptill 2,4 meter högt, och överenskoms med honom om en ersättning härför av 325 kronor. Kort före julen

1941 levererades stenen å Gamla kyrkogården.

I februari 1942 trycktes och utdelades genom rektor A. Mattessons försorg ett antal insamlingslistor, varje lista försedd med ett uppdrag om saken och en kliché av stenens ungefärliga utseende. Till insamlingens kassaförvaltare utsåg kyrkorådet kyrkokassören, syssloman Eric Backström. Å listorna hava sammanlagt influtit 1,353 kronor av över 800 givare.

Vid förfrågan hos gravören Tegman, huruvida han vore villig åtaga sig utförandet

av minnesstenen och villkoren härför erhöles följande svar:

"I enlighet med Eder önskan inlämnar jag härmed anbud å minnesstenen över Ströms gamla kyrka. Anbudssumman utgör kronor 875:— varjämte för inskriptionen tillkommer ett merpris av kronor 2:20 pr skrivtecken upphöjd stil eller kronor 1:10 pr skrivtecken djuphuggen målad stil. Beträffande utförandet i övrigt hänvisar jag till tidigare insänd arbetsbeskrivning." — Kyrkorådet beslöt godtaga herr Tegmans anbud och bestämde, att inskriptionen skall utföras i upphöjd stil. Ett tillägg av 25 % på ackordssumman beviljades sedermera.

Det hade varit Kyrkorådets och Hembygdsföreningens mening, att avtäckning och invigning av stenen skulle äga rum midsommaren 1942. Av familjescäl blev dock herr Tegman hindrad att börja arbetet vid påtänkt tid, varför det först senare kunde avslutas.

Minnesstenen har följande inskription:

Längst upp stå årtalen för Gamla kyrkans levnad: "Ströms Gamla kyrka omkr. 1300-1848". Därunder en bild i nedsänkt relief av kyrkan samt orden: "Till minne av Ströms gamla kyrka och av hänsovna fäder restes stenen den 30 augusti 1942". Och längst ned de latinska orden: "Et in Aquilone Deus", vilka på svenska betyda: "Även i nordanlandet finnes Gud", en erinran om hur gudsordet en gång i tiden kom till fäderna i denna fjärrbelägna nordanbygd.

Ovannämnda 30 augusti efter slutad högmässa invigdes stenen. Högtidligheten, vartill mycket folk samlats, inleddes med att kyrkokören under kantor Nordfors ledning sjöng "Himlars rymd sin konung ärar" av Peterson-Berger. Därefter höll undertecknad ett högtidstal och skildrade i korta drag den gamla kyrkans historia samt riktade ett tack till alla, som bidragit till minnesstenens tillkomst, till kyrkovärden Palmkvist och alla de många bidragsgivarna, till stenhuggare Hedström, som ombesörjt blockets uttagning, råhuggning och framforsling, samt till verkets mästare, gravören Tegman. Sedan täckelset fallit och en minuts stilla andakt ägnats de hänsovnas minne, nedlades en krans vid stenen "från sentida Strömsbor" till "minnet av Ströms gamla kyrka och hänsovna fäder". Efter några verser av undertecknad avslutades högtidligheten med psalmen 600:6-7.

Det kan anmärkas, att år 1942 hade 670 år förflutit, sedan vi första gången i urkunderna möta namnet Ström såsom benämning på bygden vid Vattudalen (år 1272) och ungefär 650 år sedan den gamla kyrkan byggdes.

Anm. Bilden å sid. 3 är från invigningsfesten.

Foto.: J. Alvebo, Alavattnet.

Något om Henningskålen.

(Byns uppkomst och namn.)

Av Gunnar Löfvenmark.

Det berättas, att för omkr. 200 år sedan bodde i Gisselås i Hammerdals socken en man vid namn Henning, som sökte efter en lämplig myr- eller starrslåtter för att kunna öka på sitt foderförråd. — I gamla tider, ja, flerstädes ända in i vår tid, innan man hunnit driva upp en mera rationell höodling, gällde det att lita till skogs- och myrslåttern för nödigt vinterförråd åt kreaturen. Att första gången ta en myr eller "flo" i bruk har kallats att "slå opp myra", och den som så gjorde hade sedan framtida slåtterrätt där.

Under sitt sökande efter slåttermysar kom Henning från Gisselås också till den trakt, där nuvarande Henningskålen ligger, ett område, som, enligt ett utslag i Landskontoret i Östersund den 12 april 1817 med anledning av en "upprättad synebeskrivning", benämnes "odisponerade Krono tracten Hedningsflon, den Yxskafstkålens Byemän genom Konungens Befallningshafvandes Resolution den 6:te Martii 1811 fått rättighet att begagna intilldess annan författning därom kunde blifva vidtagen". I ingressen till utslaget anges "kronotracten Hedningsflon" vara belägen på *Öjarns afradsland*.

Den myr eller "flo", som Henning nu "slog opp" strax norr om nuvarande byn kallades efter honom *Henningsflon* l. --*flolandet* l. --*flotjälen*.

Årtionden gå. Fiskare och jägare dra fram genom trakten, slåtterfolk far dit upp sommartid och hölassen köras ner till bygden om vintern, men eljest rådde här vildmarkens stillhet, intet eko av människors röster och arbete sökte sig hän mot höjderna och fjällen omkring.

Men så en dag brytes vildmarksstillheten på allvar. Det tycks ha varit år 1827. På försommaren kommer en man vid namn Per Olofsson (Olsson) och söker sig boplats invid Henningsflon. Han var född den 7/7 1777 och avled år 1833. Enligt Hammerdals Communion- och Förhörsvok uppges han ha med familjen flyttat år 1829 från Sikås till *Henningsflolandet*. I själva verket torde han ha varit bosatt där ett par år före kyrkobokföringen. Hustrun, Lucia Mårtensdotter, född den 14 april 1791, var dotter till Mårten Larsson och hans hustru Anna Persdotter i Sikås. Hon avled i Hammerdal den 19 april år 1885. I Ströms församlingsbok står antecknat vid hennes namn "vistas i Hammerdal".

Per Olofsson var den förste nybyggaren i Henningskålen och om honom berättas den vanliga nybyggarehistorien, hurusom han med familjen första tiden fick skaffa sig tak över huvudet under en tät gran, medan arbetet på en mera stabil bostad pågick.

Makarna hade fyra barn, av vilka här blott sonen Mårten Persson må nämnas.

Han var född år 1828, gifte sig 1861 med Brita Mikaelsson, född samma år, och överflyttade år 1872 till Hall-Håxåsen i Hammerdal. En av sönerna, Per Mårtensson, född i Henningskålen den 1 mars år 1865, studerade i Östersunds läroverk, blev student i Upsala 1891, prästvigd 1898 och avled den 14 maj 1922 såsom utnämnd kyrkoherde i Torp i Medelpad.

Jag skall inte här i detalj följa de första nybyggarnas och deras efterkommandes öden utan endast nämna "pionjärerna".

Samma år som Per Olofsson, sägs det, flyttade fältjägaren Gustaf Adolf Dahl med familj till Henningskålen. Han uppges ha varit barnhusbarn från Stockholm med namnet Gross och var född den 25 juli år 1797. Den 17 december år 1820 gifte han sig med Ulrika Christina Holmberg, född år 1794, från Åsen i Hammerdal, som även skall ha varit barnhusbarn.

Efter någon tid (omkr. 1829—30) slog sig Sivert Hansson från Yxskafkålen ned i byn. Han var född den 31 december 1789 i nämnda by och sedan 1814 gift med Margit Mattsdotter därstädes, född den 26 maj år 1787.

Ungefär vid samma tid kom också draken Olof Felt från Hammerdal, född där den 4 juni år 1803. Han gifte sig 1830 med Märit Mattsdotter, född i Risselås i Ström den 19 maj 1803, dotter till bonden Matts Olofsson och hans hustru Ingeborg Mårtensdotter därstädes. Hon avled den 16 juli år 1882. En syster till denna Märit Mattsdotter vid namn Ingeborg, född år 1812, blev gift med Olof Persson i Henningskålen, den förste nybyggarens äldste son.

Dessa fyra, Per Olofsson, Gustaf Adolf Dahl, Sivert Hansson och Olof Felt, voro de första, och en stor del av byns befolkning härstammar från dem.

För att hugfästa minnet av deras uppoffrande liv och sega odlaregärning ha byborna på området mellan skolhuset och stora landsvägen rest en sten med följande inskription: HEDNINGSFLOKÅLEN. PER OLOFSSON OCH G. A. DAHL BÖRJADE HÄR BRYTA BYGD 1827. SIVERT HANSSON OCH OLOF FELT HITFLYTTADE ÅR 1829. DENNA STEN RESTES TILL MINNE AV VÖRDADE FÅDER 1927.

Minnesstenen avtäcktes vid en högtidlighet söndagen den 15 juli 1928 på eftermiddagen, varvid bl. a. byns bebyggelsehistoria skildrades av undertecknad och en tillfällighetsdikt föredrogs. Dikten var skriven av en byaman, hemmansägaren Erik Em. Andersson, som också varit den drivande kraften vid stenens tillkomst. Mycket folk hade samlats från när och fjärran, men högtiden blev i hög grad störd av ett det våldsammaste oväder på länge med iskall blåst och snöblandat regn, så att festbesökarna måste så vitt möjligt söka sig in under tak.

Det var mången gång en hård kamp för tillvaron nybyggarna vid Henningsflon och deras efterkommande fingo föra. Men det var ett segt och förnöjsamt släkte, och i arbetsamhetens spår följde andlig och materiell utveckling.

Men så kom här liksom på så många andra håll med 70-80 talen den nya tiden in över byn med skogsavverkningarna och ett förut oanat överflöd på penningar. Nu var det storförtjänstens tid, och man ur huse skulle man ut i skogen. Jordbruk, byggnader och hemslöjd lämnades åt sitt öde, gårdarna förföllo, man kom i skuld för proviant m. m. till det stora skogsbolaget, som hjälpsamt trädde emellan genom sin representant i byn, då man var i knipa, och som också i rätta stunden förstod att inkassera både gårdar och skogar. Årtiondet före sekelskiftet var en verkligt förfallets tid för byn, vartill också bidrog — och det inte minst — det gästgiveri, som förlades dit och som i själva verket blev en ölkrog.

Med början av detta århundrade kom en uppåtgåendets tid för byn. Vanhävdslagen började verka. Byborna fick återköpa de vanskötta ägorna jämte husbehovsskog, och visa av skadan började många dela tid och krafter mellan skogen och jorden, med den påföljd att nu många välskötta gårdar och småbruk möta resanden, där förr, såsom en nutida bybo uttryckt saken, "vanhävdens spöke girigt grinat".

* * *

Länge har byns officiella namn *Hedningsflokälen* berett byborna bekymmer dels därför att namnet är oriktigt dels ock därför att det dragit löje över byn. Våren 1941 beslöt undertecknad söka hjälpa byn att återfå sitt rätta namn eller åtminstone att få bort den felaktiga delen av namnet och ingick därför med en skrivelse i saken till Kungl. Kammarkollegium den 3 april, med begäran, att namnet måtte fastställas till *Henningskålen*. Ur den utförliga motiveringen i ansökningsen må följande anföras: "Byns namn har skiftat i kyrkoböcker och offentliga handlingar mellan *Hedningsflokälen* resp. *Hedningskålen* och *Henningsflokälen* resp. *Henningsk(j)älen*. I Ströms församlingsbok har från och med 1869 byn hetat *Hedningsflokälen*. Med tanke på Henning från Gisselås, som först "slog opp flon (eller myren)", är det tydligt, att *Henningsflokälen* är det rätta namnet d. v. s. byn som ligger på kålen (den höglänta skogssträckningen) invid "flon" som Henning "slog opp". I slutet av 1700-talet och förra delen av 1800-talet, särskilt under tiden för storskiftena, kommo många ortsnamn att förvanskas dels genom att man glömt den ursprungliga betydelsen och sedan sökte tolka och förtydliga namnen, dels genom att vederbörande ämbetsmän, särskilt präster och lantmätare, av obekanskap med folkspråket missuppfattat många namn och så kommit att i handlingarna införa felaktiga eller "litterära" former. Så även i förevarande fall. I folkspråket lyder för ett ovant öra *Henning* och *hedning* tämligen lika. Här kan namnligheten ha framkallat föreställningen om forntida strider mellan hedningar och kristna, och så har namnformen *Hedningsflon* skapats. Veterligen finnes icke något traditionsstoff bevarat om dylika händelser.

I så fall skulle byn ha sitt ursprung från slutet av 1200- och början av 1300-talen, enär Strömstrakten, då den först möter i urkunderna, kristnades någon gång mellan 1272 och 1314.

Att Hedningsflon eller Hedningsflokälen fått namn efter Henning från Gisselås och icke efter *hedning*, synes ligga utom allt tvivel, och det är icke mer än rätt, att den förvanskade formen avföres och det ursprungliga namnet återupptages. Alldenstund formen *Henningsflokälen* i praktiken är ovig och besvärlig, bör den kortare formen *Henningskälen* föredragas, särskilt som den nuvarande bebyggelsen är belägen på "kälen" och icke på "flon". Som motiv för namnändring tillkomma utom historiska och pietetsskäl även "känslökäl". "Hedningan" (=hedningarna) har varit det gängse öknamnet. Men *Henningkälborna* ha ansett sig vara lika goda kristna och medborgare som några som helst andra i socknen och våga att längre oförskyllt skylta med ett namn på sig själva och sin by, som tillkommit av missförstånd."

Genom beslut i Kungl. Lantmäteristyrelsen den 7 februari år 1942 godkändes den gjorda ansökan och fastställdes bynamnet *Henningskälen*.

Jöns Landgren
1830-1888

Mattias Nordfors
1845-1914

D. Fr. Nordfors
1885-

Några glimtar ur tre folkskoll.-organisters liv och gärning i Ström tiden 1851-1942.

Endast TRE folkskoll.-organister i Ströms församling, under en tidsrymd av 91 år.

av *D. Fr. Nordfors.*

Ströms första examinerade folkskollärare och organist hette Jöns Landgren.

Hans dotter Gunilla Blix, född Landgren, änka efter handl. Oskar Blix i Hammerdal skriver om sin fader följande.

Bland en av nio syskon i Munsvattnet, Frostvikens socken, utsågs Jöns att vara en ingenjörers medhjälpare vid skogsförrättning, s. k. lingång. Bra fotgängare och med god orienteringsförmåga blev han dennes biträde under två somrar. Vid avskedet yttrade för mannen, att Jöns borde ge sig ut och studera. Detta erkännande malde i det unga blodet men utan att komma till något beslut.

Men då det en dag blev bekant, att Ströms kommun beslutat bilda folkskola samt bygga skolhus, beslöt sig Jöns att resa till Härnösand, för att där avlägga skollärarexamen, vilket även lyckades.

Utrustningen för denna resa bestod av en ryggsäck innehållande ett par

spickeköttlår, en stor smörklimp, en ost m. m. Så utrustad reste han i roddbåt den 12 mil långa vägen till Ström, fortsatte gående till Sollefteå, steg ombord på ångbåt, som förde honom till lärdomsstaden, där han tog, som redan nämnts, sin examen och sedermera valdes till Ströms förste folkskollärare år 1851. Församlingen beslutade år 1864 att bygga orgel i sin kyrka. Med anledning därav reste L. ännu en gång den obanade vägen till Härnösand och tog på kort tid organistexamen och fick sedan plats vid den förenade folkskollärare-organist-och klockartjänsten i Ström. Lönen för läraren var då 500 kr., fritt husrum, fri vedbrand, brukande av 6 revar jord samt koföda bestående i att varje bonde lämnade 1 pund hö och $\frac{1}{2}$ pund halm.

Organistlönen var 200 kr. jämte 1 kappe korn och $\frac{1}{2}$ kappe råg av varje bonde. Han fick även hjälpa den åldrige klockaren med att sjunga på gravbacken och det inbringade honom ett talgljus av varje rote. Under de kalla vintrarna hände det, att organistens fingertoppar frös, och han fick då under predikan gå hem och smörja dem med svingallbrännvin. Någon eldstad fanns icke på den tiden i kyrkan.

Det skolhus, som byggdes i början av 1850-talet, låg på den s. k. skolbacken och innehöll en större lärosal samt två rum för läraren å nedre botten samt ett litet vindsrum en trappa upp. Över ingången till skolan stod på en vit skylt med svarta bokstäver: «Guds fruktan är vishetens begynnelse». Skolbarnen fick själva i tur och ordning ombesörja såväl eldning och städning i skolrummet.

Enär eleverna, som ånjutit undervisning i församlingens småskolor, endast åtnjöt undervisning under höstterminens tre månader i Ströms folkskola, måste Landgren under nämnda tid använda sig av monitörer för att hinna med de många elevernas undervisning, ty de voro mycket olika i både ålder och visdom. Det var särskilt i räkning som dessa monitörer fingo tjänstgöra efter att först ha erhållit privat undervisning av L. i nämnda ämnen, innan de började med sin hjälpundervisning.

För att underlätta försörjningen måste L. under somrarna fiska. Fisken saltades sedan ned för att under vintermånaderna bli ett värdefullt tillskott i hushällets matförråd.

Landgren var en mycket omtyckt och energisk lärare, och man kunde om honom säga, att «klockaren skall allting bestyra».

I Vågadalens by i Ströms socken föddes den 3 april 1845 Mattias Danielsson, son till hem.äg. Daniel Persson. De voro tre bröder Petrus, Mattias och Daniel. Den äldste brodern Petrus, sedermera missionär i Indien, var den förste av bröderna, som kom ut i världen.

Med 50 riksdaler på fickan begav sig något år senare även Mattias till Uppsala och kom efter att ha tjänstgjort som vikarierande småskollärare i Uppland in i andra klassen vid Uppsala folkskoleseminarium och utexaminerades år 1876. Organistexamen avlade han i Skara, där sådan examen erhöles utan betyg i piano-

spelning.

Efter att i tio år ha tjänstgjort som folkskollärare och organist inom olika församlingar i Uppsalatrakten sökte han sig åter till hembygden och blev Landgrens efterträdare år 1886. Det var en lång, dyrbar och besvärlig resa för en familj med fem minderåriga. Bostaden i gamla skolhuset var liten och obekväm, men med den tidens förnöjsamhet var det ingen, som klagade däröver.

Församlingsborna visade emellertid sin hembygdssson, som numera liksom de övriga bröderna tagit sig namnet Nordfors, sin välvilja genom att förära sin nya lärare och organist en stor värdefull gåva bestående av en ko, som leddes upp på skolgården och med glädje emottogs.

Löneförmånerna voro under de första åren de samma som under Landgrens tid. Som ett kuriosum kan nämnas, att det allt som oftast hände vid leverans av hö och halm, att de levererande passade på att framforsla grödan under snöslask- och regnväder för att vikten skulle bli den högsta möjliga vid uppvägning, som skedde å skolgården. Redan år 1887 gick församlingen med på att inrätta slöjdskola i ett på gården stående bryggghus. Som minne från hans slöjdundervisningstid prydes slöjdsalens väggar med diplom, som han erhållit vid olika skolslöjdställningar. Vid Näås slöjdseminarium tjänstgjorde han som lärare under tvenne sommarkurser. Slöjden var hans verkliga hobby. Redan som pojke gjorde han ett positiv med rörliga gubbar, som rörde sig i takt med musiken. Orgeln, som användes i hans skolsal, var gjord av honom själv.

Under lediga stunder och särskilt under sommarferierna sysslade han med urmakeri. Han var på sin tid Ströms ende urmakare, och hade mycket arbete med klockor, som av honom sattes i gång för en billig penning. Denna extra inkomst behövdes mer än väl för familjens underhåll med tanke på den knappa lönen. Som något ovanligt kan nämnas, att N. under hela sin tjänstetid av 33 år inte en dag eller timme hade inställt sin undervisning på grund av sjukdom.

Som pensionerad tjänstgjorde han som vikarie vid Hillsands-Espnäs flyttande folkskola. Han dog år 1914 och efterlämnade minnet av en arbetsam, plikt-trogen och skicklig samt allmänt avhållen och värderad lärare.

Som tredje läraren i ordningen kom undertecknad Daniel Nordfors född i Vänge församling, Uppsala län den 5 nov. 1885. Redan som 15-åring fick jag pröva på lärarbanan i det jag på grund av lärarbrist blev antagen som vik. lärare vid Äspnäs-Alavattnets flyttande mindre folkskola under vårterminen 1901. Trots min oerfarenhet och ungdom fick jag beröm av dåvarande inspektören Kjellin för min goda förmåga att upprätthålla ordning bland mina mer eller mindre jämnåriga elever. På grund av hemlängtan kunde varken Äspnäs eller Alavattnets byamän förmå mig att stanna kvar över en enda söndag för att läsa predikan vid byns söndagsandakt. Den långa vägen hem (över 2 mil) färdades jag vintertid på skidor, och när det blev «oföre» fick jag finna mig i att använda «apostlahästarna» på till större delen obanade stigar. Vid terminens slut fick jag lyfta den svindlande stora

lönen av 180 kr. vilket var en oerhörd inkomst på den tiden för en 15-årig pojke.

År 1903 kom jag in vid Uppsala folkskoleseminarium och fick egendomligt nog pröva in för samma lärare, som min far haft för 27 år sedan. Under min seminarietid avgick samtliga dessa lärare med pension.

Som nyexaminerad folkskollärare började jag min lärarverksamhet vid Kubikenborgs folkskola höstterminen 1907. Denna skola, med disponent direktör August Enhörning som patronus, var en verklig mönsterskola. Den var på den tiden en av landets mest moderna skolor med bl. a. skolbad (karbad med temp. dusch och en stor simbassäng).

I Sundsvallsdistriktet var under min tjänstetid anordnade s. k. hörddagar (3 varje termin) då lärarna i distriktet fick höra varandras undervisning i resp. skolor. Följden därav blev, att man så gott som varje dag hade en eller flera kolleger som hörsare vid undervisningen och det gällde att gå till sin arbetsdag väl beredd för att bevara sitt rykte som god pedagog.

Efter avlagd organist- och kyrkosångarexamen år 1909 inför dåvarande professor Nathan Söderblom sökte jag den förenade tjänsten i Ström efter min far som pensionerats. Valet av lärare i Ström omfattades med stort intresse och blev mycket stridigt, ehuru det slutligen gick i för mig önskad riktning. Vid detta val användes för sista gången den obegränsade röstskalan, och med 10,980 röster av 148 röstande blev jag vald. Några församlingsbor tyckte emellertid, att jag var för ung och överklagade valet. Klagomålet medförde, att Domkapitlet upphävde valet, som dock sedermera fastställdes av Kungl. M:t, och jag har alltså nöjet inneha Kungl. fullmakt å min plats.

Under de två första åren av min tjänstgöring vid Strömsunds folkskola fortsatte den gamla ordningen, att barnen från de olika byarna undervisades vid Strömsunds folkskola under höstterminens tre månader före konfirmationsläsningen, vadan elevantalet i den högre undervisningsavdelningen kunde stiga upp till ett 80-tal. Den egentliga avgångsexamen var då förlagd till höstterminens slut.

År 1911 anställdes ytterligare tvenne folkskolekrafter och skolformen övergick då från till B till A. Strömsunds folkskola räknar från höstterminen 1926 åtta undervisningsavdelningar i det att varje klass är uppdelad i en A-och B-avdelning.

Några data ur Strömsunds skolbyggnadshistoria.

År 1887 byggdes en särskild lärarebostad och i och med detta anordnades i gamla skolhuset tvenne kapprum ett för gossar och ett för flickor i f. d. lärarens rum. I början av 90-talet anställdes en kvinnlig vaktmästare, som fick sin bostad i ett av gamla skolhusets vindsrum.

Ända till år 1896 fanns endast ett säger ett skolhus i hela Ströms församling. Nämda år, då gamla folkskolans lokal ansågs för liten för ett barnantal, som de sista åren stigit till över 100-talet, byggdes ett nytt skolhus, inrymmande tvenne lärosalar och två lärarebostäder. Under de 3 första åren användes fortfarande den

gamla skollokalen och endast en lärosal iordningställdes i det nybyggda skolhuset. Sedan undervisningen upphört i det gamla skolhuset 1899 användes den gamla skolan mest för religiösa sammankomster tills den i början av 1900-talet revs.

År 1911 påbyggdes det nya skolhuset med en andra våning och lärosalarnas antal var då fyra.

1914 uppfördes å skolgården en byggnad innehållande en större gymnastiksal, slöjdlokal och vaktmästarebostad.

År 1926 gjordes en andra ombyggnad av det nya folkskolehuset, då ytterligare fyra lärosalar tillbyggdes jämte en lärosal för småskolan. Numera är sistnämnda sal inredd till folkskoleexpedition. Utom nämnda lokaler är skolkök inrymt i skolhuset.

År 1942 har Ströms skoldistrikt 17 egna skolhus, 4 s. k. byskolehus och 7 förhyrda skollokaler.

Antalet barn i skolåldern tillhörande distriktet var vid vårterminens slut 1941 summa 888 uppdelade å 47 undervisningsavdelningar.

Undervisningen ombesörjes av 21 folkskollärare, 3 biträdande lärare, 9 lärare vid mindre folkskolor och 15 lärare vid småskolor.

Ströms musikförening 1883.

Foto: A. Olsson, Östersund.

Från Ströms musikliv.

Av *Elise Svensson*.

Ströms första blandade sångkör och musikförening bildades av folkskollärare Jens Landgren.

När fotografiet togs, dirigerades kören av postexpeditören Magnus Arnell som körledare.

Då Arnell var bortrest, leddes kören av urmakare Jonas Berg. Kören, som villigt framträdde vid religiösa, fosterländska och nykterhetsfester, glädde under ett flertal år Strömsborna med sin vackra sång.

Mässingsextetten var ofta anlitad och populär. Det blev feststämning, då hornmusiken, som den kallades på den tiden, spelade. Allmänheten var tacksam för att det blev så bra musik av platsbor, under det att man förut bara var van att höra tyska hornblåsare, som spelade på gårdarna.

Det var ett mycket uppoffrande arbete som låg bakom föreningarnas verksamhet, och ändå fick allmänheten höra all musik gratis. De uppträdande begärde ingen ersättning.

Herrarna å ovanstående fotografi äro från vänster: *Skomakaremästaren Gustav Skogman*, född den 27/8 1851 i Glava socken, Värmland. Inflyttade till Ström 1883. Gift den 31/5 1886 med Matilda Jonsson från Täsjö.

Var kompanjon med skomakaremästaren J. A. Svensson flera år. De voro skickliga i sitt yrke och hade flera gesäller på verkstaden.

Skogman var med i sångkören och hade en stark och vacker röst. Ibland sjöng han basstämma och ibland tenor.

Inom godtemplarorden var han en medlem som arbetade på logens tillväxt och anseende, en man med bestämda åsikter, humoristisk och snabb i sina anförenden och debatter. Död den $31/2$ 1936.

Handlanden Per Roos, född den $23/2$ 1858. Inflyttade från Lorås i Hammerdal i början på 80-talet och hade en speceriaffär några år. Blev sedan trävaruhandlande, gjorde timmeruppköp samt hade egna flottningar.

Han var också anlitad som auktionist och var en skicklig sådan och mycket populär för sina roliga, kvicka och slagfärdiga repliker. Gift den $28/9$ 1884, död den $13/12$ 1921.

Skomakaremästare Johan August Svenson, född den $11/6$ 1858. Inflyttade till Ström 1883 från Amål. Gift med Maria Persson från Östnär den $18/12$ 1883.

Drev skomakeri en tid med Anders Norrman från Bredkålen som kompanjon. Skor tillverkades i större partier, och fabrikererna körde med häst och släde och sålde dessa skor i byarna.

Efter några år skildes dessa kompanjoner, och Svensson och Skogman startade skomakeri i större skala, som förut omnämnts.

Svensson var god sångare. Meddelade undervisning i mässingssextetten och var ledare för den några år. Han var en humoristisk och gladlynt värmlänning. Död den $30/7$ 1930.

Postexpeditör Anders Magnus Arnell, född i Ström den $25/2$ 1862, tog postexpeditörsexamen i Östersund 1882. Förordnades som extra ordinarie postexpeditör i Ström samma år.

Under postmästare E. O. Petterssons ledigheter 1883 — 1884 tillförordnad postmästare. 1885 tjänstgjorde Arnell som postexpeditör i Östersund. Efter den tiden var han stationerad i Ström.

Arnell ansågs ovanligt begåvad. Musikaliskt intresserade han sig mest för körsång. Han var en fin, försynt person och omtyckt av alla. Efter en tids sjuklighet död den $3/2$ 1887.

Maskinisten Sven Johan Pettersson, född den $30/12$ 1839. Inflyttade till Ström från Ronneby i början av 80-talet. Blev anställd på ångfartyget *Virgo*.

Pettersson var intresserad av sång och blev medlem av Ströms blandade sångkör genast han kom hit.

Efter Arnell blev han ledare av kören några år. Pettersson tillhörde godtemplarorden och blev en verksam och intresserad medlem i logen Norrskenet härstädes, där han bildade en sångkör. Pettersson var idealist och gav logen värdefulla minnesord, som aldrig glömdes av dem som fick höra dem. Död den $25/5$ 1914.

Maskinisten och musikern Johan August Arnell, född i Ström den $19/1$ 1864. Gift med sömmerskan Amalia Ulrika Roos från Lövberga den $10/4$ 1894.

Arnell var med i sångkören och blåsorkestern en tid, men han ägnade sig seder-

mera åt fiolmusik. Han var mycket skicklig för att inte säga virtuos på fiol och violincell.

Under den tid som postmästare G. O. Pettersson dirigerade Ströms musikorkester var Arnell med i många år.

Arnell hade upptecknat en stor mängd gamla melodier, polskor, valser, brudmarscher och gånglåtar.

Det var äkta melodier av populära skickliga Ströms-spelmän, Andreas Eng, Jonas Zakrisson i Öhn (Stor-Jonas kallad) Mauritz Sandén m. fl. samt Lapp-Nils låtar.

Dessutom hade han upptecknat kauklåtar från flera byar samt flera visor i både ord och musik. Denna fina samling fick en Strömsbo köpa av Arnells efterlevande anhöriga för en spottstyver och denne i sin tur sålde dem till en s. k. samlare av gamla låtar.

Dessa melodier äro nu spridda i hela landet. Någon gång kan man få höra melodier i radio ur denna samling. En annan gång kan man få höra några lånade takter ur dessa melodier från Ström.

Skomakaren och fiolmakaren Erik Munter från Strand som kunde vissla de gamla låtarna och kände till varenda takt i alla de upptecknade melodierna som Arnell samlat. Han kunde med säkerhet fastslå de lånade takterna och blev ursinnig när han fick höra dem. Flera gamla Strömsbor ha ofta uttalat sitt missnöje med att andra län ståta med Ströms-låtarna.

Det var skada för Ström, att denna värdefulla melodisamling kom bort och skingrades.

Arnell var liksom sin broder en ovanlig begåvning. Hans maskinistexamen som togs på ovanligt kort tid, väckte uppseende. Han fick plats som maskinist på ett utländskt fartyg. Med bruten hälsa kom han hem. Var sjuklig några år och dog den 24/7 1898.

Gårdsägaren och fjärdingsmannen Sven Andersson, född den 8/2 1861 var med i både sångkören och mässingssextetten i flera år.

I några år dirigerade han både orkestern och sångkören.

Vid kyrkliga och religiösa fester var kören mycket uppskattad och anlätades mycket. Sven Andersson var musikalisk och som sådan noggrann och precis som ledare och ansåg att i en sångkör bör det vara rena och klingande röster. Död den 9/5 1913.

Urmakaren Jonas Berg, född den 1/12 1855 inflyttade till Ström omkring 1883. Gift den 26/11 1883 med urmakare Amanda Catarina Zenobia Anelstedt från Ström.

Berg var en skicklig hantverkare. God sångare var han, skicklig att leda kören. I blåsorkestern var han också skicklig på sitt instrument.

Omkom vid seglingsolycka 12/6 1887.

Damerna från vänster äro: *Fru Gunilla Blixt*, dotter till Ströms sockens förste folkskollärare Jens Landgren, född den 13/3 1864.

Gift med handlanden, sedermera kassören i Upplandsbanken i Mo, Hammerdal, Oscar Blixt den 20/4 1885. Fru Blixt pigg och kry för sin ålder är numera bosatt i Mo hos

sin son kamrer Nils Blixt.

Fru Blixt berättar, att den sångkören var något att höra på. Prätiga, starka röster bland de manliga och rena, höga, klara och vackra röster på den kvinnliga sidan.

Kören var väl övad och säker på sig, innan den fick uppträda och emottogs med tacksamhet alla gånger.

Fru Anna Roos, född den 10/10 1856, var dotter till avlidne handlanden Anders Svensson i Bredgård.

Fru Roos var examinerad småskollärlarinna och tjänstgjorde som sådan några år i olika byar.

Fru Blixt berättar, att Anna Roos med sin vackra sopran ofta fick sjunga solo-partier vid körens framträdanden. Gift den 18/9 1884 med handlanden Per Roos. Fru Roos dog den 24/8 1925.

Urmakare fru Amanda Catarina Zenobia Berg, född den 10/10 1863, var dotter till bagaren Hans Andelstedt.

Gift den 26/11 1883 med urmakaren Jonas Berg.

Båda voro skickliga i urmakeriyrket och hade en lönande affär. Efter makens död flyttade Fru Berg till Amerika 1888.

Fru Kristina Mårtensson, född den 22/12 1869, dotter till handlanden Anders Svensson i Bredgård. Gift med hemmansägaren Märten Mårtensson i Näset den 27/9 1894. Deltog i körsången i många år. Vacker sopran. Död den 4/4 1937.

Fröken Brita Lisa Svensson, född den 12/7 1858 och dotter till handlanden Anders Svensson i Bredgård, bidrog under ett 20-tal år med sitt uppoftande arbete till körens framgång. Hon hade en vacker alt och var mycket uppskattad i sångkörerna.

Fröken Svensson bor på sin gård i Strömsund. Den 12 juli 1942 firade hon sin 85-årsdag.

Fru Matilda Gunilla Berg, född den 1/1 1863, från Umeå, blev gift med målarmästare Johan August Berg från Ström. Fru Berg är moder till avlidne Jämtlandskonstnären August Berg. Fru Berg hade också en vacker altröst. Fru Berg är pigga och kry och numera bosatt i Östersund.

Om bröllopsbanden i Ström.

Av Elise Svensson.

Under de gångna åren har jag ofta träffat äldre personer, som livfullt berättat för mig om allt det arbete, som kvinnorna på en bondgård hade att utföra i gamla tider.

Utom de dagliga sysslorna i hushållet, i ladugården och i jordbruket skulle kvinnorna på småstunderna karda, spinna, tvinna och väva. Vävningen skulle vara avslutad, innan slåttern började. I en del gårdar hade man en vitväv uppsatt på sommaren, ty det skulle vävas, om det blev en regndag.

Min avlidna moder barnmorskan fru Karin Svensson f. Sahlberg kom hit till Ström från Brunflo på 1860-talet. Hon var mycket intresserad av forna tiders kvinnoslöjd och tog reda på mycket om slöjden och om den vackra sockendräkten, som kommit ur bruk och hängde som en antikvit i herbärgen. Hon hade ett gott minne, och från henne har jag många av mina anteckningar om sockendräkten m. m. Som barnmorska fick min mor goda tillfällen att följa familjernas och släkternas öden och lära känna förhållandena. Hon fällde ofta det omdömet om kvinnorna i Ström, att de voro duktiga, flitiga och arbetssamma.

Ofta hände det, då barnmorskan var i en by i tjänsteärende och måste stanna över natten, att hon blev bjuden till en granngård. Där fanns alltid någon "gummor" (farmor eller mormor), som ville prata om "gammeltia" och ge uttryck för sitt stora missnöje med nutiden och alla nymodigheterna. Samtalet avslutades ofta med ett gemensamt besök i herbärgen. Där fick man se, vad omtänksamma husmödrar och flitiga händer förfärdigat under flera släktled, trots den tidens dåliga belysning. På väggar och "klästånga" hängde dussintals med vantar och strumpor, både enfärgade o. med "krusbinninga". Strumpband, lappsko- o. kängband. Kontionellsröda (koschinnell) yllestrumpor till sockendräkten hängde också på "klästånga". Underkläder och gångkläder för män och kvinnor samt allt möjligt i klädväg, även vadmalstyger, som hörde till de tidernas välförsedda garderob. Där funnos flera fällor med vackra hemvävda, växtfärgade hårgarnstücken. Om en grannkvinna blandade till någon ovanligt vacker växtfärg i en väv och inte ville lära ut konsten, vips tog grannen till att experimentera med färgerna och fick också till vackra nyanser. Därför ha de äkta fälltäckstyger så fina och dämpade växtfärger. Vidare funnos där prydnadsvävnader såsom bordtäckan, hyenden och bårtäckan, linne-, bomulls- och yllevävnader, hemspunna och växtfärgade garner av ylle, kalkhår, lin och hampa,

flera skålpund av varje sort m. m. Skarlakansrött ullgarn användes mycket i senare tid till vävda band och tyger.

Det var luftigt, rent och dammfritt i härbärgena. I taket och på väggarna samt lite här och där bland kläderna placerades "selesyppa" (sälgsvamp), porskvistar — ett bra medel att hålla malen borta.

Alla arvsdelarna aktades och ärades och voro väl skötta och underhållna.

Men det är bröllopsbandens historia, teknik och mönstersamling, som jag skulle berätta lite om. De band, som fotograferats å bilderna 1-2 äro äkta gamla bröllopsband från flera gamla släkter i Ström. Dessa band ha varit med i både glädje och sorg och skulle kanske kunna berätta om olika människoöden och märkliga händelser. Många arvskiten ha de varit med på. Nu ha de på sätt och vis kommit till heders igen, då de på begäran av redaktionen för Ströms hembygdsförenings årspublication bli föremål för denna korta utredning.

Vid Mikaelitiden, då fåren kommit hem från "buan", fingo de gå en tid och beta på ägorna (innabete) för att öka på hullet. Sedan kom den tiden, då fällfår och slaktfår skulle väljas ut. De får, som skulle slaktas senare på hösten, förseddes med vidjebesa eller vidjetralg som märke. Fällfåren slaktas oklippta och de senare klipptes, innan de slaktades. Ullen sorterades, kardades, spansns till tyger och till ränning och inslag till vadmal och tvinnades till vantar, strumpor, strumpband, förklädesband m. m.

Vid ett bröllop skulle till brudens utstyrsel även höra en bunt vita släta bomulls- eller halvlinneband till handdukar samt en bunt vardagsband av bomull, randiga i rött och vitt, blått o. vitt eller med systemmönster och kantrand. Släktingar och en del gäster vid bröllopet skulle begåvas med ett bandpar till varje "kruslott" eller "möullott". Bröllopsbanden till föräldrar, svärföräldrar och syskon å ömse sidor skulle vävas i hemmet av husets kvinnor. Det ansågs betyda tur, om banden till de närmaste släktingarna voro vävda av husets egna. Arbetet med övriga bröllopsband, som en del andra gäster skulle begåvas med, överläts till en rask och skicklig bandväverska, som vävde band till avsalu.

Brudämnet bestämde själv, vilka mönster hon skulle ha på banden. Mönstertyper från andra landskap gillades inte. Grov röd ylletråd på vit bomullsbotten var det vanligaste. Till brudstassen var det vanligt i äldre tider att ha bandet i samma färg som någon av ränderna på sockendräkten.

Att väva band har inte alltid ansetts som en konstslöjd. *Det är dock ett fint, rejält men knåpiggt handarbete*, som är värt en *rangplats* inom *hemslöjden*. För att väva band med raka stadkanter utan bukter fordras trägen övning.

Då jag här skall redogöra för de olika bandtyperna och bandmönstren, hänvisar jag till de två bilderna i slutet av skriften (bilderna 1 och 2). Den första bilden (1) har 4 grupper band med resp. 3, 4, 3 o. 5 band, varför första bandet anges med bild 1 grupp 1 nummer 1 (b. 1 gr. 1 n:r 1). Den andra bilden (2) har 3 grupper med resp. 8, 5 o. 5. Sista bandet anges med bild 2 grupp 3. n:r 5.

Banden ha olika namn efter vävnadens utförande.

Enfärgade band kallas "slätband". Mönstrade band ha 3 olika namn: "upptagsband" "spännband" eller "jälband". Exempel på mönstrade band av detta slaget b. 1 gr. 3 o. 4 samt b. 2 gr. 1 o. 2.

Band, som smöjas av varpen, kallas "smöjband" med enkel tråd b. 2 gr. 3 nr. 1, 2, 4 o. 5 och "lappsmöj" med dubbel tråd b. 2 gr. 3 nr. 3. Brudgumsband kallas "pinnband", plockband och knäband b. 1 gr. 1 nr. 1 och 2.

De ha också olika namn efter bandmönstren.

Vardagsband äro slätband b. 1 gr. 2 nr. 1, röd- och vitrandiga band b. 1 gr. 2 nr. 2, systerband med tre upptagstrådar i rött med rött i mitten b. 1 gr. 2 nr. 3 och kantsnea med sneda röda streck på sidorna och röd rand i mitten b. 1 gr. 2 nr. 4.

Upptagsbanden äro *snea* b. 1 gr. 3 nr. 1, *dubbelsnea* b. 1 gr. 3 nr. 2 o. 3, *hjärtband* b. 1 gr. 4 nr. 1 o. 2 *dubbelhjärtband* b. 1 gr. 3 nr. 3, 4 o. 5, *rutband* b. 2 gr. 1 nr. 1-7, "prästfruband" med rutor b. 1 gr. 2 nr. 5 och rosband b. 2 gr. 1 o. 2.

Band av varp utan inslag äro smöjband b. 2 gr. 3 nr. 1, 2, 4 och 5 och lappsmöj b. 2 gr. 3 nr. 3. Smöjbandet b. 2 gr. 3 nr. 1 är det äldsta mönstret. Det är gjort av naturfärgat ljust och mörkt grovspunnet och hårt tvinnat ullgarn och mönstret kallas *sicksack mönster*. De övriga här avbildade smöjbanden ha *hjärtmönster*. Före ylle- och bomullsbanden användes band av lin och hampa. Garnet färgades brunt med stenlav, vitmårans rötter eller kropp. Kängband och hängslen vävdes enfärgade eller flammiga.

Gammalt sätt att varpa till ett par smöjband i sicksackmönster var att mäta till ungefär $3\frac{1}{2}$ alnar och lägga mitten av varpen om en krok sedan varpa 10 mörka och 10 ljusa trådar, knyts av på mitten med en tråd och det är färdigt att smöjas, sedan man satt den om en krok. Då halva varplängden smöjts färdig, avslutas bandet, med en tofs, som knyts av med en tråd och sys för. Den andra varplängden arbetas på samma sätt och ett band är färdigt. I äldre tider färgade man sedan det naturfärgade bandet med koschinell. Se b. 2 gr. 3 nr. 2! I stället för en krok kunde man också använda en kvist med klyka, som stöddes mot midjan under arbetets gång. Smöjningen utfördes på det sättet under getningen.

Det är inte meningen, att nedanstående uppgifter om arbetsverktyg för bandvävnader skall vara någon lärobok, utan jag vill endast nämna något om de enkla verktyg, som användes av väverskorna.

Äldsta modell för att väva band uti har ansetts vara "bandspjäll". En träskiva $2\frac{1}{2}$ eller 3 kvarter på längden samt något kortare på höjden med spjälor längs efter bandspjället. På dessa spjälor ungefär 2 kvarter från nedre kanten voro små hål borrarade.

Varpens ena ända sattes fast på en krok eller något annat stadigt och lindades om denna. Varpstrådarna i varpens andra ända trädde en bottentråd mellan spjälan och en mönstertråd i hålet eller också tvärtom växelvis, tills varpen var inträdd.

Vid arbetets utförande knöts varpen fast vid ett bälte i midjan.

Till bandspjället hörde spolen eller spolpinnen, på vilken garnet spolades eller lindades, bandsticka, bandkniv eller bandnål, som man slog till inslaget med varje gång tråden trätts in i skålet, som bildades genom höjning och sänkning av spjället.

Andra modellen var *bandstol* med solv, grejkam, spolpinne och bandkniv samt två trampor.

Tredje modellen *bandstol* med samma tillbehör men utan trampor.

En del bandstolar hade långt avstånd mellan garnrullen och bandrullen och en del kortare, men höjden var ungefär lika på alla modeller.

Fjärde modellen, märkt med året 1690, fanns hos nämndeman Mårten Zakrisson på Näset, född 1813, en helt olika typ än de omskrivna. Denna bandstol var 2 alnar hög men med garnrullen fäst nedtill på bandstolen ungefär 1 aln från trampan. Garnet från rullen gick sedan över ett smalt bräde eller bom och solvades och trädde i en hemgjord sked, som sattes fast i en slagbom. Slagbommen vilade på stolpar vid sidorna ungefär som på en vävstol. Framtill på bandstolen var en likadan bom tvärs över bandstolen och $\frac{1}{2}$ aln från denna bom var bandrullen fastsatt och vid höger sida vevades bandet på rullen under arbetet med väven.

Garnet spolades på en träpinne. Det påstods, att en prästfru varit ägare till denna bandstol, som nu är borta.

Fru Marta Petronella (Pella) Arnell f. $\frac{14}{10}$ 1834, dotter till komminister Selberg, var Ströms första bokhandlare, och hon hade vävt ett vackert arbete i ovannämnda egendomliga bandstol.

Hon hade vävt upptagsband på grå linnebotten med glada vackra färger i mönstret i ylle, silke och guldtråd. Banden som vävts i två mönster kastades ihop och av dessa förfärdigades kuddar. Dessa såldes till Östersund på Gregorimarknaden och en del voro beställda.

Ströms hembygdsförening har i sin ägo en gammal bandstol, som har ett visst värde. Den har skänkts till Ströms hembygdsförening av fotografen fröken Ida Klintman i Strömsund och bandstolen har tillhört fru Maria Perman, född Borin $\frac{7}{9}$ 1830, död $\frac{6}{10}$ 1915. Fru Perman var skicklig bandväverska och hade ärvt bandstolen efter pastorskan fru Märta Johanna Selberg, född Borin $\frac{6}{10}$ 1801.

Fru Selberg var skicklig i handarbeten. Hennes dagliga sysselsättning var att knyppla spetsar. Genom släktingar och vänner i Östersund fick Fru Selberg emottaga beställningar.

Fru Selberg och hennes dotter Eventina Selberg voro också skickliga brodöser. I Ströms kyrkas gamla samlingar finnes ett kalk-kläde som broderats av Fröken Selberg, gift med handlande R. Höglund, Östersund.

Till den *manliga sockendräktens högtidsdräkt* hörde pinnband. *Pinnband* eller *plockband* utfördes på en stör eller ett smalt bräde och denna kallades "*pinnbandsstånga*". Stången var så lång som varpen till ett par band, ungefär 3 al-

nar. På stångens båda ändar slogs in en lång spik eller en träpinne som var $1\frac{1}{2}$ kvarter lång. På dessa båda pinnar varpades garnet. Garnändan knöts fast på nedre pinnen. Sedan fördes tråden uppåt och lades över och under pinnen, fördes nedåt och lades under och över pinnen växelvis tills garnet var varpat. Skålet knöts för.

Varpnota till brudgumsbandet från Bremon:

Rött	12	
Svart	6	
Vitt	6	
Rött	36	mitten
Vitt	6	
Svart	6	
Rött	12	
<hr/>		
tillsammans	84	trådar.

Längs efter "pinnbandsstången" voro små hål borrarade med cirka $\frac{1}{2}$ tums mellanrum, och i dem sattes skälpinnarna, vilka flyttades under arbetets gång.

Arbetet börjar med att man från höger sida plockar upp varannan tråd. I detta skäl sätter man in en tunn spjåla $1\frac{1}{2}$ tum bred, detta för att inte trådarna skall snos upp. Sedan träder man in en likadan spjåla och för ner den till motsatta ändan av varpen, och den får sitta i, tills bandet är färdigvävt.

Då arbetet med bandet börjas, plockas upp 1 tråd den ena gången och 2 trådar den andra gången, varannan gång från höger till vänster. Efter varje upplockning sätter man in en pinne i det skäl, som blir, då trådarna plockats upp, och för ned pinnen till nedre varpändan, och den får sitta i, tills nästa varv är upplockat, då pinnen drages ur.

Genom att man den ena gången plockar 1 tråd och den andra gången 2 trådar, så blir trådarna omsnodda och på så sätt sammanbundna, så att man får en vacker väv av arbetet med tjockt vridna trådar från höger till vänster.

För varje gång ett nytt varv plockas upp, och detta med skälpinne föres nedåt, så blir det ett varv färdigsnött på varpens nedre halva. Upplockningen avslutas, då man kommit till mitten på varpen och då är ett par band färdiga. Men innan man tager bandet ur pinnbandsstången, så lämnas så mycket kvar av varpen, att man kan få till tofsar på ändarna.

Alla 4 tofsändarna kastas noga för, innan spjålorna drages ur, och sedan knyter man av tofsarna.

De beskrivna och fotograferade banden i bilderna 1—2 äro skänkta till mönstersamlingen av anhöriga till dem, vilkas bröllopsdag antecknats här nedan.

Bild 1 å sidan 33.

Grupp 1, band 1 från vänster räknat: Brudgumsband, pinnband i högrött ylle med svart och vit uddig kantbård. Tillhört hemmansägaren Erik Ersson på Bremon, född 11 dec. 1815, gift 16 aug. 1843 med bondedottern Ingeborg Johansson från Hammerdal.

Jöns på Bremon, som ärft bandparet efter sin far, skänkte mig det ena bandet till mönstersamlingen och upplyste mig om att bandet är vävt av Fru Gertrud Larsson i Långåsen, då hon var ung flicka.

Band n:r 2 i samma grupp: Brudstrumpeband, pinnband i rött och vitt ylle, har tillhört förutnämnda Fru Gertrud Larsson, gift den 5 april 1846.

Band n:r 3 i samma grupp: Skoningsband, en halva röd, andra halvan svart ylle. Uppvävt av Fru Maja Brita Jansson, Jonsgård, efter ett skoningsband, som suttit på Fru Anna Nilssons d. ä. i Täxan bruddräkt 1817. På alla dräktkjolar användes ett sådant band som skoning. Den röda kanten skulle vara synlig nerom kjolen.

Grupp 2. Vardagsband av linne eller bomull till handdukar. Randiga eller småmönstrade till förkläden och kantband. Band 1—2—3 har tillhört Fru Anna Nilsson d. y. i Täxan, vigd 1847.

Band n:r 4 i samma grupp: "Kantsnea" ett vackert mönster; har suttit på en krinolin som tillhört Fru Kristine Svensen på Abborviken i Ströms socken. Fru Svensen, född i Norge den 6 febr. 1831, flyttade tillbaka till Kristiania 1892. Bandet, som är ett ovanligt mönster, mycket gammalt, är vävt av Fru Maja Brita Jansson.

Grupp 3. Band n:r 1: "Snea". Hemmansägaren Olof Jonsson i Bredgård och bondedottern Elisabeth Eriksson, Öhn, gifta den 26 febr. 1837.

Band n:r 2 i samma grupp: "Dubbelsnea", Hemmansägaren Nils Nilsson i Täxan och bondedottern Anna Svensson, Stamssele, gift 7 april 1817.

Band n:r 3 i samma grupp: "Dubbelsnea" i grönt och vitt. Hemmansägaren, änkemannen Anders Rosenberg, Gärde och änkan Carin Göransson, Öhn, gifta den 18 nov. 1824.

Grupp 4, band n:r 1: "Hjärtband" uppvävt av Fru Maja Brita Jansson efter ett förklädesband med smala ränder i kanten i gult och grönt samt grönt hjärtmönster på röd yllebotten, som tillhört Fru Anna Nilssons i Täxan brudstass 1817.

Band n:r 2 i samma grupp: "Hjärtband" i rött och vitt. Gåva till mönstersamlingen av Fru Anna Rosenberg i Öhn. Bandet har hon fått av sin farmor Fru Anna Hansson, född 1805.

Band n:r 3 i samma grupp: "Dubbelt hjärtband". Hemmansägaren Erik Olsson, Gärdsnäs och bondedottern Karin Olofsson, Gärdsnäs, gifta den 16 april 1827.

Band n:r 4 i samma grupp: "Dubbelt hjärtband". Hemmansägaren Erik Jönsson i Risselås och bondedottern Brita Ersson från Vallen, gifta den 2 nov. 1828.

Band n:r 5 i samma grupp: Dubbelt "hjärtband". Hemmansägaren Anders Andersson Tallkvist, Strand och gästgivaredottern Carin Zakrisson, Näset, gifta den 13 okt. 1833.

Bild 2 å sidan 35.

Grupp 1, band n:r 1: "Rutmönster" i ylle på grov linnebotten. Hemmansägaren Per Svensson i Strand och kyrkovärdsdottern Regina Mårtensson, Tullingsås, gifta den 7 jan. 1815.

Band n:r 2 i samma grupp: "Rutmönster". Hemmansägaren Mårten Jönsson i Lövberga och bondedottern Brita Andersson i Öhn, gifta den 10 april 1836.

Band n:r 3 i samma grupp: "Rutmönster". Hemmansägaren Per Jönsson, Alavattnet och bondedottern Sara Andersson, Hillsand, gifta 1840.

Band n:r 4 i samma grupp: "Rutmönster", yllgarn färgat i vitmårarötter på linnebotten. Hemmansägaren Sven Svensson, Näset och bondedottern Gunilla Andersson, Hillsand, gifta 28 okt. 1849.

Band n:r 5 i samma grupp: "Rutmönster". Hemmansägaren Jöns Larsson, Långåsen och bondedottern Gertrud Nilsson, Täxan, gifta den 5 april 1846.

Band n:r 6 i samma grupp: "Rutmönster". Hemmansägaren Anders Andersson, Hillsand och bondedottern Ingeborg Nilsson, Grelsgård, gifta den 14 mars 1847.

Band n:r 7 i samma grupp: "Rutband". Hemmansägaren Johan Johansson i Öhn och bondedottern Kersti Andersson, Hillsand, gifta 1848.

Band n:r 8 i samma grupp: "Rutmönster". Hemmansägaren Nils Nilsson i Täxan och bondedottern Anna Svensson i Gärde, gifta den 7 nov. 1847.

Grupp 2, band 1: "Rosband". Hemmansägaren Jon Svensson i Gärde och bondedottern Lisbet Persson i Strand, gifta den 5 april 1847.

Band n:r 2 i samma grupp: "Rosband". Hemmansägaren Anders Persson i Strand och gästgivaredottern Kersti Zakrisson i Näset, gifta den 27 febr. 1853.

Band n:r 3 i samma grupp: "Rosband". Hemmansägaren Olof Jonsson, Jonsgård och kyrkovärdsdottern Brita Ersson, Tullingsås, gifta den 14 april 1844.

Band n:r 4 i samma grupp: "Rosband". Hemmansägaren, nämde mannen Jöns Jonsson, Jonsgård och bondedottern Kersti Nilsson, Täxan, gifta den 19 juni 1851.

Band n:r 5 i samma grupp: "Prästfruband". Hemmansägaren Sven Svensson, Gärde och gästgivaredottern Brita Zakrisson, Näset, gifta den 24 dec. 1840.

Som förut nämnts var det många kvinnor både gamla och unga inom socknen, som vävde band till husbehov.

Efter bröllopsbandens historia anser jag, att några mera kända och anlitade bandväverskor böra omnämnas.

Fru Anna Huss, född Rissler, änka efter komminister Huss i Ström, som avled den 25 jan. 1843, var sjuklig i 10—12 år, men brukade syssla med bandvävning.

Fru Huss vävde endast 2 upptagsmönster. De ansågos mycket vackra och kallades "prästfrubanna". Om hon komponerat dem själv eller vävt upp dem efter något gammalt mönster, känner jag inte till. Mönstret, som jag har i mönstersamlingen, skiljer sig något från de vanliga mönstren från Ström.

Efter att först vävt band till släktingar och vänner tog Fru Huss emot beställningar. Hon vävde banden i flera färger i ylle, silke och guldtråd på linneboten, sydde ihop banden till redikylor, som varit i bruk gammalt och nu återigen blev på modet ett tiotal år. Fru Huss vävde också luvband i svart och vitt med silke och guldtråd till unghustrur.

Min mor berättade att redikylor och luvband vävda av Fru Huss funnos hos Märten Zakrissons på Näset och hos Sven Svensson på Näset samt hos Märten Jönsson i Lövberga, Jöns Larsson i Långåsen och "Nicke gommor i Täxan".

I min barndom fanns en väska i indigoblått, svart, grönt med invävda guldtrådar, som min mor fick i present av gästgiverskan Maria Zakrisson på Näset, men den förlorades vid ett bröllop. Väskan var vävd och sydd av Fru Huss och hade gått i arv.

Fru Katarina Pålsson från Strand, född den 21 april 1831, gift med hemmansägaren Jöns Pålsson från Järilvattnet. Pålsson sålde hemmanet och köpte sig ett litet ställe i Strand och bosatte sig där. Pålsson var en skicklig och mycket anlitad båtbyggare och Fru Pålsson vävde och sålde band.

Fru Pålsson vävde upptagsband några år men ägnade sig sedan åt smöjning av band. Sådana band måste beställas långt i förväg, om man skulle få dem, ty smöjning är ett arbete, som går sakta. Om hon hade lovat kunden att få de beställda banden till en viss tid, så fick man dem också. Alla ville ha "Jöns Pålss Katrinas banna", ty de voro i vackra mönster och mycket fint smöjda. Fru Pålsson dog den 1 maj 1911.

Fru Maja Brita Jansson från Jonsgård, född den 28 mars 1834, gift med Jan Ersson 1863, var en skicklig bandväverska.

I årtal beställdes vardagsband och bröllopsband av henne.

De upptagsband och rosband, hon vävde, voro vackert mönstrade och väl vävda. Hon började och avslutade banden med 1 tums slätvävnad.

Det var intressant att höra henne berätta om de olika mönstrens utveckling från snea hjärtband till rosband m. m. Hon hade väl reda på vilka mönster, som den och den släkten ville ha till sina bröllopsband. Fru Jansson ville helst spinna garnet själv för att få det jämt och lagomt snott.

Hon hade många små bandstumpar, som hon klippt av de vävda bröllopsbanden som minne av sitt arbete under årens lopp. Det var en fin mönstersamling, som nu försvunnit. Hon dog 1912.

Fru Greta Olofsson (Greta gommor) från Järilvattnet, född den 13 okt. 1834. Gift 1:sta gången med Märten Svensson i Brattberget och 2:dra gången med Jöns Jönsson från Järvsand, var en rask och duktig slöjdvinna.

Hon anlätades att väva band till bröllop. Hon ville helst både karda och spinnna garnet själv, om arbetet skulle bli bra. I spånadskonsten var hon ansedd som mycket skicklig. Hon spann både lin- och ullgarn och vävde både underklädstyger och klänningstyger på beställning samt *västämnen* åt "*pärkvistan*". Död den 15 maj 1914.

Fru Katarina Berg, född den 13 juli 1858 och gift med skomakaren Erik Berg. vävde och sålde enfärgade och småmönstrade linne- och bomullsband. Hon vävde fina band, som användes till handduks- och förklädesband, kantband att kanta med enligt den tidens bruk m. m.

Flyttade från Ström till Östersundstrakten 1922 och började då få beställningar att väva till Röda Korset därstädes. Det beställdes buntar på 10—12 meter i varje bunt, och hon vävde tusentals meter i flera år. Det var ett välgjort arbete, och banden gingo åt.

Fru Berg bor nu i Lugnvik och omhuldas av sina söner och en dotter samt är rask och kry för sin ålder.

Fru Brita Karlström, född den 9 nov. 1860 i Munsvattnet i Frostviken och gift med Karl Johan Karlström i Ström den 20 juli 1884, började redan i barnåren att smöja band på lek men så småningom blev det att förfärdiga band till husets behov. Av henne har jag fått veta allt om smöjbanden.

Men lägg märke till de, säger hon, "de va' int te å kööp garne då int, som nu för tia" — — uttan de va' te å kaal å spinn å tvinn svart å vit ulla. Så vare te å tvätt garne rektut fint. Men var e myttje noga, så färge ma' garne, rött å grönt å gult, för te å få tell fin å gla färge ti mönstre, i ställe för de hänn svart å gråvit banna som va' så vanleje".

Fru Karlström har under 60 år smöjt flera hundra bandpar, som varit allmänt omtyckta. De ha använts till slipsar, damskärp, brickhållare och kängband m. m. Genom färgtrådarnas omplaceringar har hon lyckats att få fram många nya trevliga mönster. Det tar lång tid att smöja band, säger hon. Att smöja har varit roligt, men förtjänsten har varit dålig.

Fru Karlström har även sysselsatt sig med att väva trasmattor till salu samt sticka strumpor. Hon är pigg och kry för sin ålder och har fullt upp med arbete i ovannämnda slöjd.

Fröken Lisa Nilsson, född den 12 maj 1834 i Finnvattnet, tjänade i sin ungdom som jungfru på bondgårdarna och brukade då på lediga stunder väva band till husets behov. Sedermera försörjde hon sig på att väva både enklare och finare band.

Fru Gunilla Olsson i Strömsund berättar, att Lisa Nilssons band voro utsökt vackra upptagsband i flera färger. Hon ville helst färga själv och väva banden i glada färger, som det brukades gammalt i världen, och hon vävde alla banden i bandspjäll, som hon hade med sig då hon var tingad till någon bondgård för att väva bröllopsband.

De s. k. hillsandsmönstren "rutband och rosband" voro gängse i marknaden och hon vävde hundratals par bröllopsband, då hon bodde i Hillsand.

Dessutom vävde hon runda vridna tömmar av ullgarn i svart och rött till helgdagsseklar. Hon brukade varpa ena varphalvan röd och den andra halvan svart på köksstolarna.

Tömmarna vävdes i bandspjäll. Så fort det vävts en bit så syddes bandet ihop och så fortsattes tills tömmarna voro färdigvävda.

När tömmarna togos ur bandspjället, blev det vävda och hopsyddas bandet vackert vridet och avslutades med tofs.

En del beställde 1 tums breda tömmar enfärgade. Ibland vävdes mönstrade, ibland flammiga. Färgerna varierade. Grönt och gult, svart och grönt samt grått och rött.

På senare tid vävde Fröken Nilsson fälltäcken. Ofta tingades hon att väva i bondgårdarna, men hon var liksom lite rädd om "konsten" som det sades och ville därför helst få väva i sitt eget lilla hem.

Hon var mycket noga med att väva fälltäcksmonstren, som de vävdes på de gamlas tid. Varje bård längs täcket skulle vävas i olika mönster. I bottarna likaså eller ock varannan bård lika.

Naturligtvis skulle garnet vara växtfärgat, om täcket skulle bli ett äkta ströms fälltäcke. Måste hon väva av påsfärgade garner, så blev hon missbelåten. Lisa Nilsson dog den 1 okt. 1909.

Medlemsförteckning 1941.

(Adress: Strömsund, där ej annat anges.)

Abrahamsson, K. J., handl., Lövberga	Göhle, Astrid, kassörska
Adolfsson, Magnus, lantbrukare	Göransson, Jonas, hemmansägare, Bonäset
Alvebo, Eric, hemmansäg., Alavattnet	Göranson, Jöns, hemmansägare, Risselås
Alvebo, Jens, " "	Göranson, Zakris, " Öhn
Amcoff, E. Jonas, köpman	Hallberg, Yngve, landsfiskal
Andersson, Carl, lägenhetsäg., Svaningen	Hillström, And., f. d. skogsfaktor
Andersson, Gölin, fru, Bonäset	Holm, Ada, fru, Jonsgård
Andersson, J. E., kristidsn. ordf., Ulriksfors	Holm, Erik, skogsmästare
Andersson, Joh., hemmansäg., Öhn	Holm, Ingrid, fröken, Jonsgård
Andersson, Per, lantbrevbärare, Torsfjärden	Holm, P. U., lantbrukare, " "
Andrée, Anders, lantbrukare	Holm, Tora, fru
Andrée, O., hemmansäg., Öjarn	Holmberg, Carl, folkskollärare, Sveg
Anfält, Anna-Brita, fru, Degerfors	Holmen, Bojan, fru, Ulriksfors
Bandelin, Kristina, fru	Holter, J., slöjdlärare
Berg, L. J., omnibusägare, Östersund	Håkansson, Britta, fru, Östersund
Berg, Ragnar, notarie, Djursholm	Jacobsson, Per, länsskogvaktare
Bergendorff, Sixten, läroverksadjunkt	Jakobsson, Anna, fru, lärar., Henningskälen
Berghult, Nils, handelsföreståndare	Johansson, Elias V., ingenjör
Bergström, Anders, f. d. skogsförvaltare	Johansson, Zulamith, fru
Björkman, Gunnar, bankdirektör, Östersund	Jonsson, Algot, fjärdingsman
Blank, J. N., hemmansägare, Lövberga	Jonsson, Edv., järnhandl.
Blom, Anna, fru, lärarinna	Jonsson, H. E., skräddarmästare
Blom, N. L., gårdsägare	Jonsson, Per, hemmansägare, Strand
Blom, Nils, hemmansägare, Hillsand	Jönsson, Brita, fröken, Gärdnäsbyn
Bruene, J. A., posttjänsteman, Örnssköldsvik	Jönsson, Emma, fru, Tranabacken
Carlsson, Artur, entreprenör	Jönsson, Emma, fru, folkskollärarinna, Strand
Carlsson, Egort, herr	Jönsson, Matts, nämndeman, Täxan
Carlsson, Oscar, disponent	Jönsson, Sven, " Risselås
Carlsson, Signe, fru	(avled den 27 okt. 1942)
Carlsson, Torsten, affärschef	Klintman, Gusten, fröken, f. d. bankkassörska
Elander, Ellen, doktorinna, Nyland	Klintman, Ida, fröken, f. d. fotograf
Eliasson, Algot, skräddarmästare	Larsson, Ebba, fil. mag.
Erasmie, Olof, distriktslantmätare	Larsson, Harald, folkskollärare, Äspnäs
Ericsson, Elvira, lärarinna, Vågdalen	Larsson, Jöns, hemmansägare, Långåsen
Eriksson, Erik, hemmansägare, Gärde	Larsson, Lars, " Trusta
Eriksson, Karl, hemmansägare, Risselås	Larsson, Michael, skogvaktare, Torsfjärden
Eriksson, P. W., " Vågdalen	Levander, Anna, fru, fil. mag.
Ersson, Anders, " Bonäset	Levander, Helmer, läroverksadjunkt
Espmark, J. E., " Äspnäs	Lindberg, Carl, fil. doktor, Kiruna
Espvall, Mattias, " "	Lindberg, Mårten, hemmansägare, Öhn
Faxelius, Anders, byrådirektör, Äppelviken	Lindén, Karl, f. d. stationsinspekt., Ulriksfors
Fjällgren, Sixten, boktryckare	(avled 9 dec. 1942)
Forsberg, F., biografägare	Lindqvist, John E., bokhållare
Forsberg, Mattias, hemmansägare, Bonäset	Lohman, Bernh., vaktmästare
Frykberg, Ebbe, gymnastikdirektör	Lundholm, E. Gustaf., järnhandl.
Gabrielsson, Jonas, hemmansäg., Tullingsås	Lundholm, Ruth, fru
Gärdin, Esbj., bankkassör	Lundquist, W. bagarmästare

- Lundström, Ebba, lärarinna
 Lundström, Signe, folkskollär., Ulriksfors
 Låsgårdh, Hemming, lantbrukare, Kyrkås
 Löfvenmark, Dagmar, fru
 Löfvenmark, Gunnar, kyrkoherde
 Mattesson, Alfred, rektor
 Mattesson, Hanna, fru
 Mattesson, Oscar, kontorist
 Mattsson, Anna, fru (avled ¹⁹/₅ 1943)
 Mitchell, Hildur, fröken, Sorsele
 Mitchell, Martina, " "
 Månsson, Linnéa, fru
 Mårtén, Hans, handl.
 Mårtén, Ingeborg fru, tandläkare
 Mårtén, Iva, fru, Svenstavik
 Mårtén, John, landsfiskal, Svenstavik
 Mårtén, Uno, köpman
 Mårtensson, A. A., hemmansägare, Strand
 Mårtensson, Carin, fru (avled ²⁷/₄ 1943)
 Mårtensson, S. M., hemmansägare
 Nilsson, Betty, lärarinna
 Nilsson, Greta, fru
 Nilsson, Karin, slöjdlärlarinna
 Nilsson, M., f. d. kronojägare
 Nilsson, Oskar, hemmansägare, Torsfjärden
 Nilsson, Simon, handl.
 Nilsson, Stina, fröken
 Nilsson, Ulrik, kronojägare
 Nordén, Erik, skogsjänsteman
 Nordenius, Jacob, handl., Bredkälén
 Nordin, And., hemmansägare, Järilvattnet
 Nordfors, D. Fr., folkskollärare
 Nordlund, Anna, fru, Klövsand
 Nordlund, Bengta, fröken, Öhn
 Nordlund, Kerstin, " "
 Nordlund, Nils, skogsarbetare, Klövsand
 Nordlund, Per W., hemmansägare, Öhn
 Norell, Sten, folkskollärare, Täxan
 Norrman, Johan, hemmansägare, Öjarn
 Nyman, Hanna, fru, Svaningen
 Nyström, J. F., plåtslagarmästare
 Närsjö, Greta, fru, folkskollärarinna
 Näslund, Gustava, fru
 Ohlson, P. W., köpman
 Olofsson, Anna, fru, Näset
 Olofsson, B. O., hemmansägare, Bredkälén
 Olofsson, Johan, " Kärrnäset
 Olofsson, O., f. d. landstingsman, Jonsgård
 Olofsson, Sigrid, fru, Tullingsås
 Olofström, Per, hemmansägare, Bredkälén
 Olsén, Emil, skorstensfejarmästare
 Olsson, Anders, hemmansägare, Öhn
 Olsson, Marta, fru, lärarinna
 Olsson, O. P., hemmansägare, Bonäset
 Pehrsson, Jöns, lantbrukare, Risselås
 Persson, Anna K., folkskollärarinna
 Persson, Eric, hemmansägare, Tullingsås
 Persson, Per, byggnadssnickare
 Ring, Karin, bokhandlare
 Ring, Ulrik, bokhandlare
 Risiund, N. E., hemmansägare
 Ronne, Anders, folkskollärare
 Ronne, Jenny, fru, barnmorska
 Roos, Torsten, färghandlare
 Rosenberg, Anders, nämndeman
 Rönnberg, E. F., skogsinspektör
 Salme, E., landsfiskal, Funäsdalen
 Sandemo, Ansh., skogsfaktor, Lövberga
 Scherman, Ingeborg, fru
 Simonsson, Gunnar, köpman
 Sjöberg, John, " Hagalund
 Sjölund, N. E., folkskollärare, Ulriksfors
 Skogman, Gust., montör
 Ström, Per, f. d. kronojägare
 Ström, Rebecka, vävlärlarinna
 Strömgren, Anna, rikstelefonist
 Strömgren, E. A., handl., Hillsand
 Strömlund, Per, hemmansägare, Kärrnäset
 Strömstedt, A. H., " Öjarn
 Strömstedt, Gottfr., åkeriägare
 Strömstedt, N. J., hemmansägare, Bonäset
 Sunding, S. M., guldsmed
 Svanberg, M., hemmansägare, S. Öhn
 Svanheim, Brita, fru, lärarinna, Svaningen
 Svensson, Anna, fru
 Svensson, Elise, fröken
 Svensson, Elise, sjuksköterska, Bollnäs
 Svensson, Nils, hemmansägare, Strand
 Sällvin, Gunnar, komminister
 Södergård, E. E., hemmansäg., " "
 Tallqvist, J. O., handlande, Strand " "
 Texhammar, Jonas, hemmansägare, Täxan
 Trangius, Hugo, civilingenjör, Härnösand
 Trangius, Mauritz, kronojägare, Våle
 Tuveland, P. W., överlärare
 Wallin, Eric, köpman, Östersund
 Wallin, Mia, fröken
 Widemo, J. N., hemmansägare
 Wik, Anders, " Alavattnet
 Wik, Engelbrekt, " "
 Wikström, Heimer, distriktslantm., Östersund
 Åström, Amaldor S., direktör

Hedersledamöter:

Eriksson, J., orgelfabrikör, Östersund
 Olofsson, O., bankdirektör

Styreelse 1941—1943.

Holm, P. U., lantbrukare, Jonsgård
 Jönsson, Mattias, nämndeman, Täxan

Löfvenmark, Gunnar, kyrkoherde, v. ordf.
 Mattesson, Alfred, rektor, ordf. o. kassaförv.
 Mårtén, Uno, köpman, sekr.
 Mårtensson, Carin, fru, Strand
 Nilsson, Betty, lärarinna
 Olofsson, O., bankdirektör
 Persson, Jöns, lantbrukare, Risselås
 Ström, Rebecka, vävlärarinna

Hembygdsföreningens ekonomiska ställning vid början och slutet av år 1941

Tillgångar den 1/1 1941

<i>Ströms hembygd sförening s arkivkassa:</i>	
Svenska statens 2 ³ / ₄ 0/0 obl. av år 1939	
Litt. C n:ris 01828-01831 Kr. 3280:—	
Insatt å sparkasseräkn „ 593:94	3873:94
<i>Ströms hembygd sförening u. p. a.</i>	
Insatt å sparkasseräkning Kr.	1996:02
Lägenh. Gärde 3 ²⁴ „	3000:—
Div. inventarier „	1:—
Innestående å postgiro	
(5:— + 35:71) „	40:71
Kontant „	84:93
	<u>Summa kronor 8996:60</u>

Inkomster:

<i>Saldo från 1940</i>	
Kontant 84:93	
Postgiro 35:71	Kr. 120:64
Utdelning å obligationer „	110:—
Försålda skrifter „	17:25
Medlemsavgifter „	410:—
Uttag å bankkonto „	550:—
	<u>Summa kronor 1207:89</u>

Utgifter:

Div. utgifter	Kr.	66:53
Böcker och tidskrifter	„	213:69
Årspublikationer	„	497:36
Hembygd stomten	„	65:—
<i>Saldo till 1942</i>		
Postgiro	232:21	
Kontant	133:10	„ 365:31
		<u>Summa kronor 1207:89</u>

Tillgångar den 31/12 1941

<i>Ströms hembygd sförening s arkivkassa:</i>	
Svenska statens 2 ³ / ₄ 0/0 obl. av år 1939	
Litt. C n:ris 01828-01831 Kr. 3680:—	
Insatt å sparkasseräkn. „ 410:25	4090:25
<i>Ströms hembygd sförening u. p. a.</i>	
Insatt å sparkasseräkning Kr	1699:43
Lägenheten Gärde 3 ²⁴ „	3000:—
Div. inventarier „	1:—
Innest. å postgiro (5:— + 232:21)	237:21
Kontant Kr.	133:10
	<u>Summa kronor 9160:99</u>

Föreningsmeddelande.

Ströms hembygdsförenings årspublication 1942—43 är den tionde årsskriften föreningen utger. Skulle någon föreningsmedlem vilja komplettera sin samling, finns fortfarande möjlighet därtill. Årspublicationen 1931 kostar 1:- kr., 1932 och 1933 resp. 0:75 kr., 1934 1:- kr., 1935 1:25 kr., 1936 och 1937 resp. 1:50 kr. och 1938 och 1941 resp. 2:- kr.

Register över innehållet i dessa tio årsskrifter kommer framdeles att tryckas.

Insänd årsavgiften 2:- kr. och skaffa Eder hela samlingen! Använd inbetalningskortet. Postgirokontot är 243 30.

Från och med 1944 har hembygdsföreningen för avsikt att utge årspublicationen som en fortlöpande bebyggelsehistoria över Ströms socken. Först skola de enskilda byarna behandlas med ledning av i arkiven tillgängliga kyrko- och jordeböcker samt länsstyrelsernas och domstolarnas handlingar. Framställningen kommer att avslutas med en sammanfattande historik över Ström. I redaktionskommittén ha invalts kyrkoherden Gunnar Löfvenmark, bankdirektören O. Olofsson, köpmannen Uno Mårtén och rektorn Alfred Mattesson.

Ju flera medlemmar i föreningen ju större möjlighet att fullfölja den planerade skriftserien.

Gå därför in i föreningen så många som möjligt!

Strömsund i oktober 1943.

Alfred Mattesson.

Ordförande.

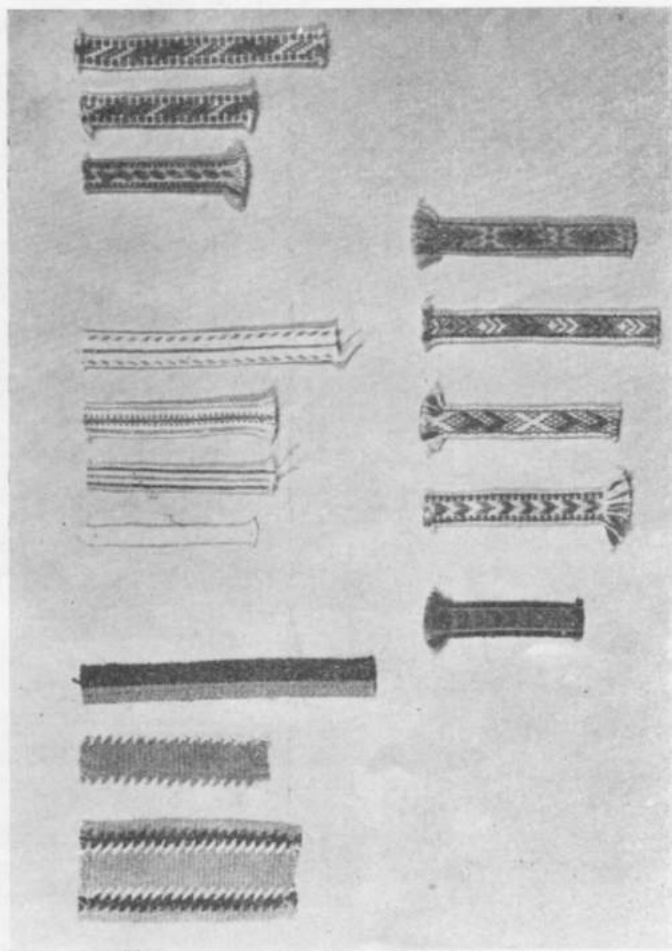

Foto.: Edein Eriksson, Strömsund.

Bröllopsband från Ström.

(Se artikeln å sidan 18.)

Bild 1.

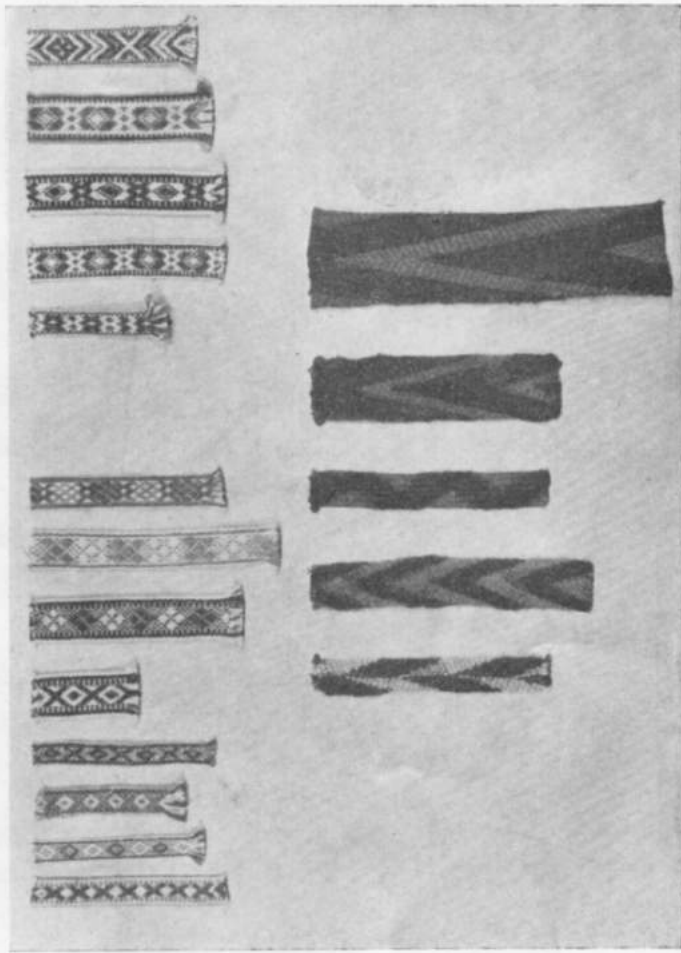

Bild 2.

Foto: Eddin Eriksson, Strömsund.

Bröllopsband från Ström.

(Se artikeln å sidan 18.)

Pris 2:- kr.